

دانشگاه باقر العلوم «علیه السلام»

دانشکده: تاریخ و مطالعات سیاسی

پایان نامه جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد
رشته: فقه سیاسی

عنوان:

بررسی انتقادی استخدام انگاره «بهتان برای حفظ نظام» با تاکید بر فقه سیاسی امام خمینی 1

استاد راهنما

حجت الاسلام دکتر سید احسان رفیعی علوی

استاد مشاور:

حجت الاسلام دکتر احمد رهدار

نگارش:

میلاد مرادی

1400

تقدیم به

خلف صالح حضرت امام خمینی¹

فقیه مجاهد، حضرت آیت الله امام خامنه ای (حفظه الله)

ولی امر مسلمین جهان

که چهره اش از جمال زیبای

حضرت ولیعصر (ارواحنا فداه) نورانی است.

تقدیر و تشکر

اکنون که به یاری پروردگار و کمک و راهنمایی اساتید بزرگ، موفق به پایان این رساله شده‌ام وظیفه‌ی خود دانسته که نهایت سپاسگزاری را از تمامی عزیزانی که در این راه به بنده حقیر کمک کرده‌اند را به عمل آورم.

در آغاز از استاد بزرگوار حجت الاسلام والمسلمین دکتر سید احسان رفیعی علوی که راهنمایی این پایانامه را به عهده داشتند، کمال تشکر را دارم.
از جناب حجت الاسلام والمسلمین دکتر رهدار که استاد مشاور این پایانامه بوده‌اند نیز قدردانی می‌نمایم.

از داور این رساله جناب حجت الاسلام والمسلمین دکتر مشکانی که زحمت داوری و تصحیح این پایانامه را به عهده داشتند کمال سپاس را دارم.
از حجت الاسلام والمسلمین علی کمساری (پدرهمسر عزیزم) که الطاف پدرانه ایشان همیشه شامل حال بنده شده است، نیز تقدیر و تشکر می‌نمایم.

از پدر و مادر عزیزم که همیشه دعای خیرشان بدرقه راه فرزند کوچکشان بوده و هست، کمال تشکر و قدردانی را می‌کنم. و همچنین مادر همسرم که همیشه مورد محبت ایشان بوده‌ام.
از خواهر گرامی‌ام، مهندس مرادی؛ که با دلگرمی‌های ایشان در روزهای ابتدایی طلبگی، بهترین ملجأ آسایشم بودند نیز تقدیر می‌نمایم.

و در پایان تشکر خالصانه و خاضثانه خود را از همسر مهربانم ابراز می‌دارم. که اگر نبود مجاهدت زینب‌گونه ایشان در این برهه‌ی حساس از زمانه، که اهمیت تفقه، فقیه، و عالم دین شدن، بر همگان آشکار نیست و در معرض انحطاط رفتن است؛ با تمام سختی‌های زندگی طلبگی کنار آمده و همچون رفیق شفیق، مشاور و کاربلد و یار روزهای سخت در تمامی مسیر، همراهم بودند.

چکیده

حضرت امام خمینی (ره) به عنوان فقیهی که زمامداری اداره جامعه اسلامی را برعهده داشته‌اند و نظریه حکومت اسلامی را از نظر به عمل رساندند، اهمیت توجه به فقه سیاسی و نوع نگرش ایشان به مقوله حکومت و حکومت داری؛ دو چندان می‌باشد. تا جایی که معاندین و مخالفین برای تخریب چهره فقهاتی ایشان، مخصوصاً پس از پیروزی انقلاب اسلامی به رهبری آن امام راحل، دست به هر اقدام منافی اخلاق می‌زنند.

در اقدام اخیر با طرح شبهه‌ای پیرامون این نکته که حضرت امام خمینی (ره) قائل به این هستند که می‌توان برای حفظ نظام اسلامی و مشخصاً جمهوری اسلامی به مخالفان حکومت، از بهتان و امور منافی اخلاق استفاده کرد؛ فلذا این پژوهش سعی بر آن دارد که ضمن زدودن هرگونه شبهه پیرامون غیراخلاقی بودن فقه سیاسی امام خمینی، با بررسی‌های دقیق فقهی روایت موسوم به «مباهته» و مشخصاً عبارت بحث برانگیز «باهتوهم» از آن روایت و همچنین نوع برداشت‌هایی گوناگون از آن؛ نتیجه‌ای روشن از این مهم، ارائه داده و تصویر سازی‌های معاندان سیاسی نظام جمهوری اسلامی، که بعضاً سبب وارد شدن لطمه به ساحت معظم فقه و فقهای عظیم‌الشان اسلام می‌شود را، بی اثر نماید.

از آنجایی که پر واضح است مرزهای اخلاقی فقه سیاسی و این انگاره که می‌توان برای حفظ نظام سیاسی به مخالفان سیاسی آن، بهتان زد، به هر قیمتی از چشم مردم انداخت؛ و اینکه اساساً تا چه حد ادعای مذکور دارای وجاهت در فقه سیاسی امام خمینی (ره)، به عنوان فقیهی که علاوه بر رهبری انقلاب اسلامی، معمار قانون اساسی بوده‌اند؛ مبنای اصلی و سوال تحقیق حاضر بوده است. برای بررسی دقیق و اجتهادی تحقیق، کوشیده است در یک نظم فقهی ادعای مذکور بررسی شود که اولاً، در فقه سیاسی شیعه و به طور خاص در فقه سیاسی امام خمینی (ره) چقدر این گزینه جایگاه داشته و دارد. در نهایت باید ابراز داشت نتایج تحقیق نشان می‌دهد که در فقه سیاسی امام (ره) مرزهای اخلاقی محفوظ و اساساً این ادعا کاملاً غیر فقهی و نوعی تحمیل به فقه سیاسی امام خمینی (ره) و مدرسه فقهی ایشان تلقی می‌شود. نتایج تحقیق علاوه بر تبیین دقیق از احکام سیاسی فقه و مرزهای اخلاقی آن می‌تواند در طراحی الگوی حقوق سیاسی مردم در حکومت اسلامی همواره مد نظر قرار گیرد.

واژگان کلیدی:

فقه سیاسی، حفظ نظام، امام خمینی، اخلاق و فقه، حکومت اسلامی

فهرست مطالب

مقدمه	۱
۱. بیان مسأله	۱
۲. سوال اصلی تحقیق:	۲
۳. سوال‌های فرعی:	۲
۴. اهمیت مسأله و ضرورت تحقیق:	۲
۴-۱. در مقام اهمیت تحقیق:	۲
۴-۲. در مقام ضرورت تحقیق:	۳

۵. پیشینه تحقیق:..... ۴

۶. نوآوری تحقیق:..... ۶

۷. اهداف تحقیق :..... ۶

۸. سازمان دهی تحقیق:..... ۷

فصل اول: مفردات تحقیق و مبانی نظری..... ۸

گفتار اول: مفردات..... ۹

۱. فقه سیاسی..... ۹

۲. قاعده حفظ نظام..... ۱۰

۳. مفهوم بهتان..... ۱۱

۴. مفهوم تهمت..... ۱۳

۵. مفهوم غیبت..... ۱۴

۶. تفاوت معنایی غیبت، تهمت و بهتان..... ۱۴

۷. تفاوت غیبت و بهتان..... ۱۵

۸. تفاوت معنایی تهمت و غیبت..... ۱۵

۹. تفاوت معنایی بهتان و تهمت..... ۱۶

گفتار دوم: منابع فقهی تحقیق..... ۱۷

۱. منهج فقه سیاسی..... ۱۷

۲. شخصیت فقهی امام خمینی^۱..... ۱۷

۳. شخصیت اخلاقی امام خمینی..... ۱۹

۴. سیاست از منظر امام..... ۱۹

۵. اخلاق از منظر امام..... ۲۰

۶. مقایسه اخلاق و سیاست از منظر امام..... ۲۱

گفتار سوم: مبانی نظری..... ۲۴

۱. تحریر محل نزاع..... ۲۴

۲۴.....	نظریه اول: دلیل محکم.....
۲۸.....	نظریه دوم: جواز بهتان.....
۳۰.....	نظریه سوم: توقف فقهی.....
۳۲.....	نتیجه فصل اول.....
۳۳.....	فصل دوم: ادله مدعی در مشروعیت استخدام گزاره بهتان در فقه سیاسی امام 1.....
۳۶.....	گفتار اول: بیان مدعی از دلائل فقه الحدیثی.....
۴۹.....	گفتار دوم: مستندات در فقه امام خمینی.....
۵۱.....	گفتار سوم: سیره و رویه فقهی.....
۵۶.....	نتیجه فصل دوم.....
۵۷.....	فصل سوم: تحلیل اجتهادی ادله جواز بهتان برای حفظ نظام از نظر امام خمینی 1.....
۵۸.....	گفتار اول: دلائل فقه الحدیثی.....
۵۸.....	۱. بررسی رجالی.....
۶۱.....	۲. گونه‌های دیگر نقل:.....
۶۲.....	۳. استناد به این حدیث در کتب دیگر فقهی:.....
۶۴.....	گفتار دوم: مستثنیات غیبت در فقه الخمینی 1.....
۶۴.....	۱. تصورات فقهی باهتموهم در فقه الغیبه و مستثنیات آن.....
۶۵.....	۲. تراحم غیبت با دیگر گناهان.....
۶۷.....	۳. فرض تراحم غیبت و بهتان.....
۷۰.....	گفتار سوم: الگوی اجتهادی مستندات در رویه فقهی.....
۷۰.....	۱. تحلیل از متن صوتی درس‌های ولایت فقیه.....
۷۰.....	۱-۱. بررسی فایل صوتی.....
۷۰.....	۱-۲. بررسی متنی.....
۷۳.....	۲. شرح موضوع.....
۷۳.....	۲-۱. بررسی روایات:.....

۲-۲. جایگاه واقعی فقها.....	۷۹
۲-۳. سپاه دین.....	۸۵
۲-۴. حساسیت نسبت به روحانیت.....	۸۹
۲-۴-۱. هشدار از تفرقه افکنی آخوندهای درباری:.....	۹۱
۲-۴-۲. ایستادگی در برابر کارهای خلاف شرع دستگاه:.....	۹۱
۲-۴-۳. اعلام موجودیت روحانیت به همه عالم.....	۹۲
۲-۴-۴. اجتناب از سکوت و کناره گیری.....	۹۳
۲-۴-۵. اجتناب از سکوت مقابل ستمکاری.....	۹۳
۲-۴-۶. عدم سکوت در برابر دستگاه جبار.....	۹۴
۲-۴-۷. تأکید بر عدم جدایی اسلام از سیاست:.....	۹۴
۲-۴-۸. جدایی دین از سیاست، خدعه‌ای طراحی شده:.....	۹۵
۲-۴-۹. تعطیلی موقت درس برای رضای خدا: در کمتر از یک ماه پس از پیروزی انقلاب.....	۹۵
۲-۴-۱۰. خدمت به نظام با ورود به مناصب حکومتی:.....	۹۶
۳. ادعایی دیگر.....	۹۶
۳-۱. بررسی نظر واقعی آیتالله مومن قمی.....	۹۷
۳-۲. روایت «باهتوهم» و مخالفان سیاسی:.....	۱۰۰
۳-۳. مدرسه آقای خمینی یا برداشت اشتباه مدعی.....	۱۰۱
۳-۴. حضرت امام خمینی و صدور فرمان هشت ماده ای:.....	۱۰۲
گفتار چهارم: الگوی اجتهادی در سیره و رویه فقهی.....	۱۰۷
نتیجه فصل سوم:.....	۱۱۰
نتیجه گیری.....	۱۱۲
منابع و ماخذ.....	۱۱۹
۱. کتب.....	۱۱۹

۲. مقالات ۱۲۴

۳. منابع اینترنتی ۱۲۵

مقدمه

1. بیان مسأله

به تعبیری کوتاه در بیان مسئله می‌توان گفت: مدعی اشعار می‌دارد فقیه معمر انقلاب در فقه سیاسی ملتزم به آن است که مباحثه به دشمنان حکومت جایز و شاید واجب است و غیر شرعی نیست و حکم جواز به آن می‌دهد تا به این وسیله نظام را حفظ نماید، برای این مهم چند صغری تدارک می‌بیند:

الف. حکم مدلول قاعده تقدم نظام: در فقه سیاسی امام 1 «حفظ نظام از اوجب واجبات» است. پس جواز هتک مومن و ایزاء آن به ذیل می‌رود و مغلوب عمل سیاسی «حفظ نظام» می‌شود.
ب. اعتقاد به صحیح السند بودن روایات مباحثه در نگاه فقیه معمر: مدعی با طرح و اشاره به برخی متون در فقه استدلالی امام 1 پی جویی می‌نماید که امام اعتقاد به روایات فوق داشته است و به آن حکم نموده است.

ج. تقریر عملی در سیره سیاسی: مدعی با چند شاهد مثال به ضمیمه موارد فوق با نقل برخی خاطرات ادعا را تکرار می‌کند که در فقه سیاسی امام 1 هتک عرض شخص مخالف نظام ممکن و جایز است. همچنین به این سیره، رویه دومین فقیه متصدی منصب ولایت فقیه و ساختار نظام جمهوری اسلامی؛ الحاق شده و مورد نظر قرار می‌گیرد که نظام حکومت اسلامی یک «پدیده قسری»¹ و مبتنی بر رفتار غیر اخلاقی است و با این ترسیم پس از طرح ادعاهای فوق نوبت به طرح شواهدی در رویه دو فقیه فقه سیاسی انقلاب اسلامی می‌رسد و اتفاقاتی از زندگی این اشخاص برای نمونه به عنوان هتک شده اخلاق برای حفظ نظام و حکومت اسلامی بیان می‌شود و در نتیجه این سیره را «مستمر فقه سیاسی» دانسته و با تمديد آن در رویه به «اصالت» آن حکم نموده است. و در نتیجه از

1 حکومت قسری: به حکومتی که عملکرد و جهت‌گیری‌های آن مورد رضایت اکثریت جامعه نبود و حاکمیت تنها با اکراه و اجبار و قهر صورت گیرد. (محسن کدیور، شریعت و سیاست: دین در عرصه عمومی، ص 147)

این عنوان «مباهته برای حفظ نظام» را در هر حکم، منسوب به فقه سیاسی می‌نماید.

2. سوال اصلی تحقیق :

امکان سنجی استخدام «انگاره بهتان برای حفظ نظام» با تاکید بر فقه سیاسی امام خمینی¹ چگونه است؟

3. سوال های فرعی :

1. منابع، مبانی و نظریه‌های فقهی در فقه امامیه در خصوص مباهته کدام است؟
2. نظام ادله مدعی در خصوص جواز مباهته برای حفظ نظام در فقه سیاسی امام خمینی¹ کدام است؟
3. تحلیل ادله مدعی جواز در رای امام¹ (با توجه به شبهات حاکم) در نظام فقه سیاسی امام خمینی چگونه است؟

4. اهمیت مساله و ضرورت تحقیق:

4-1. در مقام اهمیت تحقیق:

با ۴۰ ساله شدن انقلاب اسلامی ایران به رهبری امام خمینی¹ و پیشرفت های همه جانبه که موجب الگوگیری جوامع جهانی از آن شده است؛ همواره دشمنان در صدد تضعیف بنیان های فقه سیاسی امام خمینی¹ به عنوان معمار کبیر انقلاب اسلامی از طرق مختلف بودند. از سویی نمی توان انکار کرد که فقه سیاسی امام خمینی¹ حکم میثاق فکری اصیل دولت اسلامی در انقلاب اسلامی ایران محسوب می شود که بی دقتی در آن و یا اعوجاج در اصالت ها سبب هزل ارزش های واقعی انقلاب اسلامی در آن خواهد شد.

اخیراً جریان مخالف فکر فقهی سیاسی ایشان در تازه ترین ادعا اقدام به مطرح کردن این موضوع نموده است که امام¹ تارک اخلاق سیاسی بوده و از فقه به نفع سیاست و حکومت و بر علیه اخلاق استفاده می نموده است.

اهمیت موضوع جایی دو صد چندان می شود که مدعیان اصل نظام اسلامی و تفکر فقه سیاسی

حاکم بر چهار دهه انقلاب اسلامی را مرتکز عملی از این ادعا دانسته و مدعی می‌شوند که انقلاب اسلامی پدیده‌ای «غیر اخلاقی در حدوث» بوده است و سیر آن نیز خبر از «بقاء غیر اخلاقی» می‌دهد. در سایه این ادعای مهم رویش‌ها و ریزش‌های فقهی انقلاب نیز تماما با این ادعا به چالش بر می‌خورد که اساسا غیر اخلاقی هستند، هر ورود و خروجی در فقه و در عمل فقه سیاسی منجر و مجذوب به فهل غیر اخلاقی خواهد بود. در حقیقت این انگاره مطرح می‌شود که برای حفظ نظام می‌توان از کنش‌های غیر اخلاقی استفاده نمود.

4-2. در مقام ضرورت تحقیق:

گرچه مهم فوق کاملا مشخص است که از مهین دو صد چندان برای شاکله‌های اساسی فقه سیاسی انقلاب اسلامی برخوردار است. اما ضرورت این تحقیق را می‌توان با چند تصور، تصدیق نمود:

الف. مباحته دلیل حاکم بر فقه سیاسی: ادعای فوق در صورت اثبات می‌تواند یک دلیل حاکم بر فقه سیاسی تصور شود و چنانچه پاسخ داده نشود ممکن است در هر بررسی علمی سبب انحراف ذهن شده و هر آموزه فقه سیاسی را غیر اخلاقی تلقی نماید.

ب. مباحته موهون دین در حکومت: قاعده «حفظ دین از وهن» ضروری می‌دارد که فقیه این ادعا را تدارک دفاع متقن دیده و فوری پاسخ دهد. به نظر می‌رسد تلاش‌های پراکنده هنوز نتوانسته فقه سیاسی را از اجمال به تفصیل لازم برساند و فراتر از آن پاسخ علمی فقهی در این مرحله اساسا باید مبنای پاسخ رسانه‌ای قرار گیرد که آماده نبودن این مقدمه ذی‌المقدمه را رنجور نموده است.

ج. گُندی دلیل به مثابه ضعف بنیادی فقه سیاسی: عدم تدارک دفاع به نحو و متناسب قطعا زمینه را برای دفاع ناشایست و ناصالح آمده می‌کند و بد دفاع کردن قطعا بدتر از دفاع نمودن است. به نظر می‌رسد تلاش‌ها برای پاسخ به این شبهه علمی بیشتر از نوع عمل گرایانه و سیاسی و از جنس دلیل اسکاتی است که به اغناء فقهی نرسیده است.

د. جایگاه واقعی تعارض حفظ اوجب واجبات (نظام) با بهتان: علی‌رقم همه تصورها و تصدیق‌ها که به نظر التقاطی و غیر اصیل در فقه تلقی می‌شوند و به نوعی نگاه ژورنالیستی را تداعی

می‌کنند، اساساً جایگاه این تنبیه فقهی و تحلیل و استنباط از ادله کجاست؟ و حقیقت فقهی مسئله چگونه است؟

لذا به نظر می‌رسد که مسئله فقهی هنوز به جاست و بایستی مبتنی بر اصالت روش اجتهادی پاسخ داده شود تا تعمیق فقه سیاسی نیز از پاسخ آن بهرمند گردد.

5. پیشینه تحقیق:

1. در مقاله‌ای با عنوان (بررسی فقهی حقوقی مباحثه رسانه‌ای) از آقای علی‌مراد حیدری با وجود بررسی‌های دقیق حقوقی که از مسئله تهمت و بهتان به عمل آورده است، اما به تحلیل سندی و محتوایی روایت موسوم به «مباحثه» توجه نداشته‌اند و بررسی‌های فقهی به صورت جامع و کامل انجام نشده است.

2. در پژوهش خانم سهیلا پیروفر و آقای محمد رضا بهادری تحت عنوان (بررسی سندی و متنی روایت مباحثه) ضمن بررسی‌های دقیق سندی و دلالی روایت می‌نویسند، فقها در مواجهه با عبارت «باهتوهم» دو معنا را برمی‌گزینند: اول تهمت زدن به اهل بدعت و دوم دلیل محکم و قطعی آوردند، که معنای اول با عقل اخلاقی موید به فرهنگ قرآنی، روایت، سیره پیامبر و بزرگان دین در تضاد است و معنای دوم بر اساس تبیین متن و دلالت روایت قابل پذیرش نیست و هر دو معنی را رد می‌کنند بنابراین حدیث مذکور علی‌رغم صحت سند، فاقد شرایط اعتبار است. این مقاله تنها به تحلیل‌های لغوی می‌پردازد و آثار، کارکردهای این موضوع را بررسی نمی‌نماید. همچنین اساساً نگاه به فقه سیاسی امام(ره) نیز در دستور کار این تحقیق نیست.

3. (جستاری فقه الحدیثی در حدیث بدعت و بهتان) نوشته عبدالله موحدی‌محب که به بررسی کامل سندی حدیث بهتان می‌پردازند. ایشان بعد از تعریف سنت و بدعت، به طور خلاصه به بررسی محتوا حدیث پرداخته که عدم در نظر گرفتن نظرات مختلف صاحب نظران از ایرادات وارد بر این پژوهش می‌باشد.

4. پژوهش (جواز بهتان بر بدعت گذار از منظر فقهی و اخلاقی) نوشته آقایان علی محمدیان - محمد رضا علمی سولا و محمد تقی فخلعی می‌باشد. نگارندگان پس از مطرح کردن دلایل عقلی و

نقلی عدم جواز بهتان بر بدعت گذار را اعلام می‌کنند، و در بررسی‌های اخلاقی به این مهم می‌رسند که: با مقاصد اخلاقی شریعت در تعارض قرار دارد؛ زیرا با توجیه وسیله به نفع هدف منجر به نظریه مشهور ماکیاولیستی می‌شود. (دست یابی به قدرت را محدود به هیچ حکم اخلاقی نمی‌داند!) توجه بیش از حد نویسندگان به مسائل اخلاقی موجب کم توجهی به موضوعات فقهی شده است و پرواضح است که نویسندگان در این پژوهش رویکرد فقه سیاسی نداشته‌اند.

5. شهید مطهری در کتاب (سیره نبوی) پس از مطرح کردن روایت بهتان درباره استعمال لغوی بهتان می‌نویسد و معنای مبهوت کردن و متحیر ساختن را برای عبارت «باهتوهم» برمی‌گزیند. و اضافه می‌کند که وقتی هدفی مقدس انتخاب شد پس باید وسایلی هم که برای هدف مقدس استفاده می‌شود مقدس باشد و در اصطلاح به نفع دین نباید بی دینی کرد. همچنین گمان آن می‌رود که بررسی‌های لازم را در عدم پذیرش معنای مبهوت کردن برای باهتوهم، انجام نداده‌اند.

6. پژوهش (تاملی در مدلول روایت موسوم به مباحثه) که نوشته آقایان علی محمدیان- محمدرضا علمی سولا و محمدتقی فخلعی می‌باشد، نویسندگان با سوال اصلی: نحوه مقابله با بدعت گذاران چگونه است شروع می‌کنند و با پذیرفتن معنای بهت و حیرت به بررسی مفردات و در نهایت مقایسه‌ی آن با آموزه‌های دینی می‌پردازند. در ادامه به شیوه صحیح برخورد با اهل بدعت خاتمه می‌دهند. فلذا پر واضح است که نگارندگان با رویکرد فقه سیاسی به مسئله نپرداخته‌اند و اساساً تمرکزی هم بر فقه سیاسی امام خمینی¹ نداشته‌اند.

7. آقای محسن کدیور در مصاحبه‌ای تحت عنوان (مبانی شرعی بهتان برای حفظ نظام) و مقاله‌ای با عنوان (تهمت در حکومت اسلامی) که در کانال تلگرامی‌شان منتشر کرده‌اند. به تقسیم دین با اخلاق و دین جدای از اخلاق می‌پردازد و اثرات هر کدام را بر می‌شمارد و سپس سعی دارد با خلط مطالب (مخصوصاً برابری گناهان دروغ، غیبت و تهمت) و بررسی عملی مغرضانه، بدون رویکرد فقه سیاسی، تحت تاثیر فضای خارج از کشور و همکاری با مخالفین نظام، مطالبی را به فقه امام خمینی¹ و رهبر معظم انقلاب اسلامی منتسب می‌کند که حاوی منطق دقیق بحث علمی و فقهی نبوده و اساساً نوعی تقطیع علمی و خارج از موضوع می‌باشد.

8. آقای حمید انصاری در کتاب (بهتان بی اساس؛ نقد و روش شناسی دروغ پراکنی‌های

بی.بی.سی لندن) در دو بخش به جواب مستند بهتان برای حفظ نظام می‌پردازد. در بخش اول پس از مطرح کردن روایت مذکور، بدون بررسی‌های سندی روایت و بایسته‌های فقهی آن، در حمایت از سیره فقهی امام می‌افزاید که اشاره حضرت امام(ره) در تدریس ولایت فقیه به «فاته‌موهم» است نه «باهتوهم»! و در جای دیگر از این کتاب به توضیح تفاوت بهتان و تهمت می‌پردازد؛ همچنین در بخش دوم از این کتاب به مهم‌ترین بیانات امام خمینی¹ اکتفا می‌کنند. در این کتاب نیز نوعی تاویل در کلام و عدم توجه به جایگاه و کارکرد موضوع فقهی در موضوع دیده می‌شود. همچنین در این نوشتار با توجه به لحن نوشتاری، حاکی از آن است که هدف؛ کار علمی دقیق، با تمرکز فقهی در این پژوهش نمی‌باشد.

لذا به نظر می‌رسد با توجه به بیان مسئله مطرح شده در بادی امر این تحقیق ارزش تمرکز و تحقیق علمی واجد شرایط آکادمیک باشد.

6. نوآوری تحقیق:

1. تا کنون هیچ پاسخ فقهی کاملی به ادعای فوق داده نشده است که وجه نوآوری اصلی تحقیق تلقی می‌شود.
2. از سویی پاسخ‌های پراکنده کنونی همه در عوالمی غیر فقهی، غیر علمی و غیر دقیق و رسا بوده است که این نیز نوآوری تحقیق است که فقه سیاسی و رویکرد حکومتی در پاسخ را دنبال می‌نماید.
3. مدعی پاسخ خود را تدارکی ذیل نسبت فقه سیاسی و اخلاق می‌بیند که منجر به خلاقیت‌هایی در ترسیم یک هندسه نو در این حوزه خواهد بود.

7. اهداف تحقیق:

این تحقیق با توجه به اهمیت آثار و عواقب پذیرش و عدم پذیرش مباحثه در اسلام چند هدف را دنبال می‌کند:

1. بررسی دقیق فقهی و علمی موضوع مورد بحث
2. ایجاد ارتباط بین فقه سیاسی و اخلاق اسلامی و از این منظر به موضوع بحث پرداختن

۳. زدودن هر گونه ابهام و شبهه از ساحت فقه سیاسی امام 1

8. سازمان دهی تحقیق:

این پژوهش شامل طرح تحقیق و پنج فصل است که به ترتیب عبارتند از:

مقدمه

فصل اول: مفردات تحقیق و مبانی نظری

فصل دوم: ادعای مدعی در مشروعیت استخدام انگاره بهتان در فقه سیاسی حضرت امام 1

فصل سوم: تحلیل اجتهادی ادله جواز بهتان برای حفظ نظام از نظر امام خمینی 1

فصل چهارم: نتیجه گیری

فصل اول:

مفردات تحقیق و مبانی نظری